

Statenmededeling

Onderwerp

Voortgangsrapportages RES 1.0

Datum

13 juni 2023

Documentnummer

GS: 5275052

PS: 5284728

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De vier vastgestelde voortgangsrapportages RES 1.0 van de regio's Noordoost-Brabant, Metropoolregio Eindhoven, West-Brabant en Hart van Brabant.

Aanleiding

In 2021 zijn alle Regionale Energie Strategieën (RES 1.0) vastgesteld. Nu, twee jaar later, moeten alle RES-regio's in Nederland voor het eerst een voortgangsrapportage van hun RES 1.0 aanleveren bij het Nationaal Programma RES (NP RES). In die voortgangsrapportage wordt iedere twee jaar in een beknopte rapportage de stand van zaken aangegeven in hoeverre de regio's op koers liggen met hun regionale bod voor 2030. Op uiterlijk 1 juli 2023 moeten alle voortgangsrapportages bij het NP RES zijn ingeleverd. De stuurgroepen van de RES-regio's leggen de rapportages ter vaststelling voor aan de colleges van B&W van de gemeenten in de regio, aan het college van Gedeputeerde Staten en aan het dagelijks bestuur van de waterschappen. Daarnaast wordt het ter kennisname voorgelegd aan de volksvertegenwoordigers van gemeenten, provincie en waterschappen en wordt de rapportage actief gedeeld met maatschappelijke stakeholders. Op 6 juni 2023 hebben GS de voortgangsrapportage van de regio West-Brabant vastgesteld en op 13 juni 2023 die van Noordoost-Brabant, de Metropoolregio Eindhoven (MRE) en Hart van Brabant. Middels deze Statenmededeling brengen wij uw Staten op de hoogte van de vastgestelde rapportages en geven wij een korte inhoudelijke kwalificatie.

Bevoegdheid

Het vaststellen van de voortgangsrapportages van de RES'en is een bevoegdheid van GS.

Kernboodschap

Datum

13 juni 2023

Documentnummer

GS : 5275052

PS : 5284728

1. *De vier Brabantse RES-regio's hebben begin 2023 gezamenlijk ruim een derde van hun bod met betrekking tot hernieuwbare opwek in 2030 weten te realiseren.*

De vier RES-regio's in de provincie Noord-Brabant hebben in de RES 1.0 bij elkaar opgeteld afspraken gemaakt om 6,6 TWh aan duurzame energie opwekking in 2030 te realiseren. Uit de voortgangsrapportages blijkt dat daar op dit moment ruim 2,5 TWh van is gerealiseerd.

2. *Met concrete projecten die in voorbereiding zijn, is met enige slagen om de arm een realisatie van 5 TWh te verwachten. Deze realisatie is voorzien voor 2030.*

Alle regio's beschikken over concrete plannen, de zogenaamde 'projecten in de pijplijn'. Op basis van ervaringsgegevens kan worden ingeschat hoe groot de slaagkans van deze projecten is, gegeven de fase van ontwikkeling. Op basis hiervan is te verwachten dat ongeveer 5 TWh gerealiseerd kan worden voor 2030, gegeven de plannen die nu bekend zijn. Daarmee wordt het bod voor geheel Noord-Brabant, met de reeds gerealiseerde en in concrete voorbereiding zijnde plannen, niet gehaald. Daarnaast zijn er wel verschillen tussen de regio's zichtbaar. Met name in West-Brabant is realisatie van de RES 1.0 haalbaar, terwijl Noordoost-Brabant aangeeft dat dit nog te onzeker is om hier harde uitspraken over te doen.

3. *Om de afspraken met betrekking tot duurzame opwek uit de RES 1.0 in 2030 na te komen, zullen nog meer projecten concreet moeten worden. De regio's hebben hiervoor nog voldoende ambities.*

Het verschil tussen de afspraken uit de RES 1.0 en de te verwachten realisatie in 2030, op basis van de al gerealiseerde opwek en de concrete pijplijn-projecten, is met 1,6 TWh relatief beperkt. Om dit verschil te dichten beschikken de regio's over aanvullende ambitie's. In alle regio's betreft dit meerdere projecten, die – met een zekere mate van onzekerheid – nog te ontwikkelen zijn. Daarmee is het realiseren van de afspraken zoals die gemaakt zijn in de RES 1.0 haalbaar.

4. *De realisatie wordt mogelijk vertraagd of belemmerd door externe factoren*

De doelstellingen zoals deze in de RES 1.0 zijn geformuleerd, worden op een andere manier gerealiseerd dan voorzien. Waar in de RES 1.0 sprake is van een redelijk evenwicht tussen zon en wind, zien we dat in de realisatie veel zon-projecten worden gerealiseerd (meer dan voorzien), terwijl windprojecten achterblijven. In onder andere de regio Hart van Brabant is de toename van zon op dak zo groot, dat de regio verwacht dat het te behalen doel in 2030 met 30% kan worden verhoogd. Ook in andere regio's is de sterke groei van zon op dak zichtbaar.

Keerzijde van deze ontwikkeling is dat er een scheve verhouding tussen opwek door zon en opwek door wind ontstaat, waardoor het

elektriciteitsnetwerk niet efficiënt gebruikt wordt. Dit veroorzaakt, met de groeiende vraag naar elektriciteit, transportschaarste op het elektriciteitsnet. Deze netcongestie remt projecten nadrukkelijk af. Geen enkele ontwikkelaar is bereid om te investeren in opwekprojecten als er geen zicht is op transportcapaciteit.

Datum

13 juni 2023

Documentnummer

GS : 5275052

PS : 5284728

De regio's willen dan ook sterker inzetten op windenergie, om de scheve verhouding tussen zon en wind te verminderen. Alle vier de regio's worden hierbij belemmerd door zowel de hoogtebeperkingen rondom (militaire) luchthavens als ook beperkingen als gevolg van de aanwezigheid van de Defensieradar. In de regio MRE heeft dat voorlopig geleid (tot 2030) tot geen verdere planontwikkeling in een aantal zoekgebieden voor wind. De regio Noordoost-Brabant heeft de plannen voor wind in een deel van de regio vooralsnog geparkeerd. De regio Hart van Brabant is, mede namens de andere RES-regio's, samen met de provincie in gesprek met het Ministerie van Defensie om te bezien welke mogelijkheden er toch nog zijn om binnen de aangewezen hubs daadwerkelijk windturbines te kunnen plaatsen.

Voor alle grote energieprojecten moeten vergunningen worden aangevraagd die – onder andere door gebrek aan personele capaciteit – vertraging kunnen oplopen. Om de vastgestelde doelen in 2030 te halen, is het van belang dat alle vergunningen van projecten die nu nog 'in de pijplijn' zitten vóór 2025 zijn verleend. Het is onzeker of het de regio's gaat lukken om al hun concept-plannen nog voor die tijd vergund te krijgen.

5. De aandacht voor opwek, neemt een deel van de aandacht voor de andere onderwerpen uit de RES 1.0 weg, zoals besparing en warmte.

De focus van de voortgangsrapportages is sterk op elektriciteit/opwek gericht, terwijl energiebesparing en warmte ook belangrijke onderdelen zijn in de RES. Er wordt aandacht besteed aan besparing, met verschillende projecten gericht op isolatie van woningen. Daarnaast is er de afgelopen maanden door gemeenten nadrukkelijk aandacht gevraagd voor kleine besparingsmaatregelen (zoals tochtstrips, radiatorfolie en het zuiniger inregelen van CV-ketels). Deze ontwikkelingen leiden zeker tot besparing, maar het is lastig om dit in cijfers uit te drukken. De indruk is dat de doelen voor 2030 uit de RES 1.0 ten aanzien van energiebesparing nog niet worden behaald.

Iets vergelijkbaars geldt ook voor het warmtevraagstuk. Het Rijk heeft met het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW) een nieuwe impuls gegeven om met de reeds opgeleverde wijkuitvoeringsplannen aan de slag te gaan. Gebrek aan personele capaciteit (zowel ambtelijk als in de uitvoering) maakt dat de plannen mondjesmaat op gang komen.

Consequenties

Met het vaststellen van de voortgangsrapportages door GS kunnen de RES-regio's met een positief signaal van de provincie hun rapportage aanbieden aan het NP RES.

De Brabantse RES regio's maken werk van de realisatie van de afspraken die zijn gemaakt in de RES 1.0. De regio's bieden hun voortgangsrapportage aan NP RES aan. Daarbij zullen zij aandacht vragen voor de eerdergenoemde knelpunten.

Datum

13 juni 2023

Documentnummer

GS : 5275052

PS : 5284728

Europese en internationale zaken

N.v.t.

Communicatie

Het is aan de regio's zelf om te communiceren over de vastgestelde voortgangsrapportages en de manier waarop dat gebeurt.

Vervolg

Over twee jaar zullen de RES-regio's weer een voortgangsrapportage ter vaststelling aan GS aanbieden. Van dit proces zullen wij u opnieuw op de hoogte stellen.

Bijlagen

1. Voortgangsrapportage RES 1.0 Noordoost Brabant
2. Voortgangsrapportage RES 1.0 MRE
3. Voortgangsrapportage RES 1.0 West Brabant
4. Voortgangsrapportage REKS 1.0 Hart van Brabant

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. P.J. Buijts

Programmamanager: mevrouw I.A.H.M. Cortenbach, (06) 18 30 34 63,
icortenbach@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer W. de Graaff, (06) 18 30 33 85,
wdgraaff@brabant.nl.